

Світлана ГАВРИЛЮК
Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник:
к.е.н., доцент кафедри
менеджменту та публічного управління А. Є. Буяк

УПРАВЛІННЯ ФАКТОРАМИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Управління факторами конкурентоспроможності підприємства в сучасному світі набуває широкої актуальності. Для ефективного пошуку рішень щодо управління конкурентоспроможністю, необхідно спочатку дати визначення терміну «конкурентоспроможність» і дослідити, які є фактори конкурентоспроможності підприємства.

Конкурентоспроможність підприємства – це властивість об’єкта, що характеризується ступенем реального чи потенційного задоволення їм конкретної потреби порівняно з аналогічними об’єктами, що діють на даному ринку. [1, с. 98]

Аналіз конкурентоспроможності підприємства на ринку допускає з’ясування факторів, що впливають на відношення покупців до фірми та її продукції і як результат — зміна частки ринку фірми.

Треба зазначити, що фактори конкурентоспроможності підприємства діють не ізольовано, кожен сам по собі, а системно, що посилює наслідки впливу кожного окремого фактора [1, с. 87].

Для визначення конкурентоспроможності підприємства необхідно виділити фактори, що впливають на можливості виграшу або програшу в конкурентній боротьбі. Крім того, аналіз факторів допомагає виявити сильні й слабкі сторони у діяльності підприємства та в роботі його конкурентів, розробити заходи й засоби, за рахунок яких підприємство змогло б підвищити конкурентоспроможність і забезпечити свій успіх, збільшити свою частку в продажах на конкретному товарному ринку [5, с. 324].

Конкурентоспроможність підприємства розглядали у своїх працях такі зарубіжні та вітчизняні економісти, як А. Градов, М. Портер, Р. Фатхутдінов, А. Костін, О. Філатов та багато інших. Але з розвитком суспільства дане питання потребує подальшого дослідження та розроблення нових підходів до його розуміння [3, с. 22].

Проведений аналіз економічних джерел з проблеми дослідження показав, що існують різні класифікації факторів конкурентоспроможності підприємства.

Так професор Гарвардського університету М. Портер пропонує ділити всі фактори конкурентоспроможності підприємства на основні та розвинуті фактори.

Основними факторами є природні ресурси, кліматичні умови, некваліфікована та напівкваліфікована робоча сила, дебетний капітал тощо. Розвинуті фактори – сучасна інфраструктура обміну інформацією на підприємстві, висококваліфіковані кадри і досвідні відділи [4, с. 326].

Досить велика кількість вчених та їх послідовників пропонують класифікацію факторів конкурентоспроможності на внутрішні і зовнішні.

Внутрішніми факторами конкурентоспроможності підприємство може самостійно і повністю керувати. Їх фактична присутність залежить тільки від системи управління на підприємстві, а також відношення власників до свого бізнесу. До них можна віднести: діяльність керівництва підприємства, систему технічного оснащення, збут продукції, фінансове забезпечення, інновації, доступ до якісних і дешевих ресурсів, тобто потенційні можливості самого підприємства, виробничо-технологічний, науково-технічний, маркетинговий, кадровий, фінансовий потенціал.

Зовнішні фактори впливають не лише на формування конкурентного середовища, а й на конкурентоспроможність підприємства. До них відносять заходи державного економічного та адміністративного впливу, діяльність суспільних інститутів, основні характеристики ринку, конкурентів, контрагентів, інфляційні процеси, рівень кваліфікації робочої сили, політичні процеси, та інші [4, с. 165].

Конкурентоспроможність підприємства визначають низка факторів, найбільш вживаними з яких є внутрішні та зовнішні. Визначальним в управлінні конкурентоспроможністю є те, що підприємства можуть успішно розвиватися, якщо вони володіють реальними конкурентними перевагами, котрі створюють передумови для ефективної їх діяльності.

Література:

1. Драган О.І. Управління конкурентоспроможністю підприємств: теоретичні аспекти. Монографія. – К.: ДАКККіМ, 2006. – 160 с.
2. Чумак Л.Ф. Фактори впливу а формування конкурентоспроможного потенціалу підприємств / Л.Ф. Чумак // Экономика и управление. - № 1. – 2013. – с. 62-69.
3. Потрер М. Конкуренция: – М.: 2005. — 608 с.
4. Мануйлович Ю.М. Дослідження сутності та трактування поняття конкурентоспроможності підприємства. Ю.М. Мануйлович Маркетинг і менеджмент інновацій. 2013. № 4. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21CO.
5. Загорна Т.О. Економічна діагностика Навчальний посібник. — К.: Центр учбової літератури, 2007 — 400 с.

Наталія ГАЛИШ

Тернопільський національний економічний університет

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО РИНКУ ДЕРЕВНИХ ПЕЛЕТ

В сучасному діловому світі, виробництво та споживання деревних пеллет є доцільним, як з економічної точки зору, так і з огляду на екологічну безпеку. Тенденція здорожчання викопного палива (газ, нафта, вугілля) тільки збільшуватиме ефективність використання паливних пеллет. Також важливим є те, що сировиною для виготовлення енергетичних гранул слугує деревина – поновлювальний ресурс, який є природнім акумулятором, що здатний накопичувати велику кількість сонячної енергії протягом тривалого часу [1].

За своєю структурою, деревна пеллета (паливні гранули) – це пресований виріб циліндричної форми з висушених відходів деревини, таких як: стружка, залишки лісової деревини, борошно від роботи фрезерних верстатів; також у якості сировини часто використовують соломку, очерет, торф, тверді побутові відходи, та ін. Паливні пеллети називають «поліпшеним паливом», так як в процесі виробництва пеллет вихідну сировину спочатку подрібнюють, а потім гранулюють. Основними перевагами гранул у порівнянні з іншими видами палива є:

- висока теплотворна здатність дорівнює;
- конструктивні особливості печей можуть привести до автоматизації процесу отримання теплової енергії;
- при згорянні 2000 кг паливних пеллет виділяється стільки ж теплової енергії як і при згорянні: 3200 кг деревини, 957 м³ газу, 1000 л дизельного палива, 1370 л мазуту.

Проте, однією та найбільш значною перевагою даного виду альтернативного палива залишається його висока насипна маса, що дає змогу без вагомих зусиль транспортувати цей сипкий продукт на далекі відстані.

На сьогоднішній момент, в світі, виробляється більше 15 млн. тон дерев'яних пеллет на рік (без урахування агропеллет). У тому числі в Європі – близько 9 млн. тон, в США – 2,8 млн. тон, в Канаді – 1,4 млн. тон. За останні кілька років заводи з випуску дерев'яних гранул